

“İrk Yoktur, İrkçilik Vardır”¹

Kazanımlar:

1. Bilimsel veriler ışığında ırk kavramını eleştirel bir şekilde ele alır.
2. Klasik ve yeni/modern ırkçılık tanımlarını kavrar.
3. İrkçilik konusunda Türkiye’deki bazı güncel tartışmaları bilir ve değerlendirir.

Süre: 110 dakika

Malzemeler: tahta kalemi, bilgisayar, projeksiyon

Ön Hazırlık: Ek 1’deki resimleri grup sayısı kadar çoğaltın. Ek 2, Ek 5, Ek 6, Ek 7 ve Ek 8’i öğrenci sayısı kadar çoğaltın. Ek 3 ve 4’teki bilgileri powerpoint sunum olarak hazırlayın.

İlgili Dersler: Coğrafya, Tarih, Demokrasi ve İnsan Hakları

Süreç:

1. Etkinlik (10 dk.)

Öğrencileri küçük gruplara ayırın ve her gruba Ek 1’de yer alan fotoğrafları dağıtın. “Bu insanlar neden senden ve birbirlerinden farklı?” sorusunu tüm gruplara yöneltin. Muhtemelen gelen cevaplar arasında ırk farklılığından bahsedenler olacaktır. Bu noktada herhangi bir açıklama yapmayın. Gruplardan bir iki dakika içerisinde ellerindeki farklı insan tiplerini gruplamaya çalışmalarını isteyin. Öğrenciler gruplamayı yaparken istedikleri ölçütü ya da ölçütleri baz alabilirler. Örneğin, “farklı iklim kuşağında yaşayanlar”, “göz biçimi farklı olanlar”, “ten rengi farklı olanlar” gibi gruplamalar yapılabilir. Öğrencileri mümkün olduğu kadar kısıtlamamaya ve istedikleri gruplamayı yapmaları konusunda teşvik etmeye dikkat edin.

Süre bitiminde grupların cevaplarını alın. Cevaplar arasında “ırk” kavramı çıkmazsa, siz “Bu kişilerin farklı ırklardan olduğunu varsayabilir miyiz?” sorusunu sorun. Daha sonra “Bildiğimiz kaç ırk var?” ya da “Dünya üzerindeki insanlar kaç ırka ayrılmıştır?” sorularını sorarak tahtaya sınıfın ortak listesini çıkarın. Listeyi oluştururken de tüm cevapları kabul edin. Aşağıdakine benzer bir liste çıkarmanız olasıdır:

- Beyaz ırk
- Sarı ırk
- Siyah ırk
- Moğollar
- Hintliler vs.

¹ Dersi Geliştirenler: Ayşe Alan, Engin Kahyaoglu

2. Etkinlik (15 dk.)

Gruplara Ek 2’de verilen gazete haberini dağıtın. Gruplardan, haberi okuyarak aşağıdaki soruları yanıtlamalarını isteyin.

- Bu haber “ırk”ın bilimselliği hakkında ne söylüyor?
- Bu haber dış görünüş ve coğrafya ilişkisi hakkında ne söylüyor?

Öğretmene Not 1: Bu etkinliğin amacı, öğrencilerin, “ırk” kavramının bilimsel açıdan geçerli olmadığını farkına varmalarını sağlamaktır. Haber metninin özellikle aşağıdaki bölümü iki sorunun cevabını da kapsaması açısından önemlidir.

“Bekpen, Türk ‘ırk’ıyla ilgili olarak ise ‘Bundan söz etmek mümkün değil. Yok böyle bir şey’ şeklinde konuştu. Araştırmanın sunumunda da ‘İnsanlar ve toplumlar arasındaki genetik farklılıkları en iyi açıklayan değişken ırk, dil, etnik köken, ten rengi değil, coğrafi konum’ vurgusu yapılırken, Harvard Üniversitesi’nden Ömer Gökçümen coğrafi konumun neden etkili olduğuna dair şunları söyledi: ‘... Belirli bir süredir, 100 yıldır, 200 yıldır insanlar kendini Türk bilmiş ve o yüzden Türklerle evlenmiş, birbiriyle evlenmiş olmalarından dolayı bir benzeşme var. Ve bu tamamen aynı coğrafyada yaşamakla ilgili.’”

Gruplardan soruların cevaplarını aldıktan sonra, öğrencilere bu haber hakkındaki fikirlerini sorarak kısa bir sınıf tartışması yürütün.

3. Etkinlik (10 dk.)

Öğrencilere Ek 3’te verilen bilgileri powerpoint sunumuyla aktarın.

Öğretmene Not 2: Bu etkinlikte, geçmişte bazı bilim insanlarının ırkları sınıflandırma biçimleri incelenerek, ırk ayrımının ne denli göreceli olduğu anlatılmaya çalışılıyor. Buradan yola çıkarak, aslında ırk ayrımının ve ırkçılık söyleminin kişiden kişiye değişen, yaşanan toplum ve o günkü şartlar altında öznel bir sınıflama olduğu gerçeğini kavratmaya çalışabilirsiniz. Bu çerçevede, yaşanan coğrafyanın dış görünüşe etkisinin olduğundan, iklim kuşaklarının insanın dış görünüşünü etkilediğinden ve insanın yaşadığı çevreye adaptasyon sağlaması sonucunda dış görünüşünün farklılaşabileceğinden bahsedebilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için: <http://turkiyegenomprojesi.boun.edu.tr/>
http://www.toplumsalhafiza.com/HD73463_aslinda-turk-degilmisiz.html
<http://www.cnn.com/2002/TECH/science/09/24/humans.chimps.ap/index.htm>http://www.1001kitap.com/Bilim/Metin_Ozbek/dunden_bugune_insan/insan404deri_rengi_iklim.html<http://www.nativearts.8m.com/ozellik.htm>

4. Etkinlik (10 dk.)

Öğrencilere, aşağıda linki verilen ve siyah çocuklara kendilerine gösterilen siyah ve beyaz oyuncak bebek yoluyla bazı soruların yöneltildiği videoyu izletin. Bu videoda siyah çocuklar, siyah oyuncak bebekleri daha çirkin ve kötü olarak adlandırmaktadır. Bu da bize ırk farklılıklarının küçük yaştan itibaren toplumun bilinçaltına nasıl yerleştirildiğini göstermektedir. Öğrencilere ne düşündüklerini sorarak kısa bir tartışma yürütün.

(Oyuncak bebek deneyi linki: <http://www.youtube.com/watch?v=s9uVp1My1A0>)

5. Etkinlik (10 dk.)

Öğrencilere Ek 4'teki bilgileri powerpoint sunumuyla aktarın.

Öğretmene Not 3: Sunumu yaparken aşağıdaki bilgilerden yararlanabilirsiniz.

Özellikle 15. Yüzyıl'da Batılıların Dünya'ya açılımı, keşifler, misyonerlik ve sömürgeleştirme ile deri, saç ve göz rengi, göz kapağı ve saç şekli, kafa ve yüzün şekli, beden kitlesi ve boy-pos farkı gibi değişkenler doğrultusundaki çeşitli ayrışmalar “ırk” adı altında anıldı. Misyonerlik, keşif ve sömürgeleştirme amacıyla gidilen ülkelerdeki insanlar, sanki Batı'lı insan prototipinden niteliksel olarak farklıymış gibi algılanmaya, her nüfus grubunun kendi içindeki büyük çeşitlilik göz ardı edilerek gruplararası farklılıklar abartılmaya başlandı.

19. yüzyıl düşünürlerinden Alfred De Gobineau (1816-1882) 1853 yılında yayımlanan “İnsan Irklarının Eşitsizliği Hakkında Bir Makale” başlıklı çalışmasında üçlü bir ırk sınıflaması yaptı: Açık deri renkli ve ince saçlı Kafkasyalılar, koyu deri renkli ve kalın saçlı Negroidler ve kahverengi derili, katmer göz kapaklı Mongoloidler. Derken, bunun yetersiz olduğu, gerçekte insanın dört farklı ırka ayrıldığı belirtildi: Beyaz, kırmızı, sarı ve siyah. Bazı sınıflandırmalara göre Kızılderililer ayrı bir ırktı (kırmızı); diğerlerine göre ise Mongoloid ırkının bir parçası idi. Sonra birileri Endonezya ve Pasifik adalarında yaşayanların Kafkasoid beyazlardan morfolojik açıdan farklı olduğunu dile getirip, bir de kahverengi ırklar olması gerektiğini iddia etti. Dünyanın her yerinde gezip dolaşan, sömürgecilik alanları büyüdükçe gözlem sahaları da genişleyen Avrupalıların yorumları “zenginleştikçe”, beş ırkın dünyadaki insan gruplarının çeşitliliğini açıklayamayacağı düşünüldü.

... Dönemin en önemli teorisyenleri, “deri rengi”, “göz şekli” kıstaslarına, kısa sürede, “saç şeklini” de ekleyerek, geride gizlice yatan “zeka üstünlüğü” kavramını da akıldan çıkarmadan, dünyada yaşayan insan gruplarını üçten on altıya, arkasından da otuz ikiye ayıracaktı.

... “Bilim” çerçevesinde gelişen bu düşünceler Batı'da yayıldıkça, Batı'nın askeri zaferleri, ekonomisi, işgal gücü ve sömürgeleştirme politikalarının etkisi de genel kabul gördü ve yaygın söylem “gerçek” hale geldi. Böylelikle Avrupa merkezli bakış, bilimin “mutlak doğruları” arasında bir yere yerleşti. (Semra Somersan, Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2004. s. 46-47'den kısaltılmıştır.)

Sunum sırasında J. Reynolds'ın, ırkçılığı tanımlarken kullandığı “Kendi ırkının diğer ırklardan üstün olduğu inancı ve buna eşlik eden davranış kalıpları” ifadesini tahtaya yansıttığınız zaman “İrkçilik sadece beyazların siyahlara uyguladığı ya da Nazilerin Yahudilere uyguladığı bir politika mıdır?”, “Bu tür bir anlayış bugünkü ırkçılıkları anlamaya yeterli midir?” sorularını sorarak kısa bir tartışma yürütün.

Tartışmalardan sonra tahtaya aşağıdaki tanımı yansıtın, gruba bu ifadenin ‘yeni ırkçılık’ tanımını karşılayıp karşılamadığı hakkındaki fikirlerini sorun.

“Böylesi bir anlayış bugünkü ırkçılıkları açıklamaya yeterli değil. Çünkü çağdaş ırkçılıklar biyolojik üstünlükten ziyade kültürel bir hiyerarşiyi temel alıyor. Gruplararası eşitsizliklerin nedeni olarak da aşağılık ve alttaki grupların çalışma ahlakı, kendine güven, kendi kendine disiplin ve bireysel başarı gibi temel değerleri öne sürerek düşüncelerini meşrulaştırıyorlar.” (Semra Somersan, Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2004.)

“Irk kavramının bilimsel olarak terk edilmesi, ırkçılığın sona erdiği anlamına gelmez. Dolayısıyla artık ırksız ırkçılıklardan söz edildiğini söylemek mümkündür.” (Semra Somersan) cümlesi tahtaya yansıtıldığında öğrencilere “ırksız ırkçılık” kavramından ne anladıklarını sorun.

Öğretmene Not 4:

Yeni ırkçılıklar

... Kapsamlı kültürel farklılıklara dayalı ırkçılıklar bugün epey yaygın, ekonomik durum kötüleştikçe daha da yayılıyor, yoğunluğu ve yansımaları artıyor. Bazı grupları dışlamak ve belli belirsiz ayrımcılık yapmak üzere biyoloji ve ırk yerine kültürel farklar öne sürülüyor. Bu durumda üstünlük ya da aşağılık iddiaları, çoğunluk kültürünün standartlarına göre belirleniyor. Böylelikle çoğunluk kültüründen farklı olanlar, asimile olmayı reddettikleri gerekçesiyle marjinalize edilebilir veya şamar oğlanı haline getirilebilirler.

...

Yeni ırkçılığın politik bir boyutu olduğu düşünülüyor. Sömürgeleştirme süreçleri dışında da örnekleri var; örneğin Antony Giddens’a göre, İngiltere’de, ilk ve orta öğrenimde tarih ve edebiyat temel programlarında, burada yaşayan çok çeşitli halkların yazarları yerine, hala İngiliz yazarlar yeğleniyor. Halen AB adayı Türkiye’de de durumun farklı olduğu söylenemez. Hatta, Türkiyeli yazarlar arasından da, sadece milli tarih, milli gelenek anlayışlarını, resmi tarihi benimsemiş yazarlara ağırlık veriliyor; diğerlerinin adı anılmıyor. Türkiye’de yaşayıp yazmış Kürt, Ermeni, Rum, Yahudi, Süryani, Nasuri, Çerkes, Laz vs. nice yazar ise resmi eğitimin tamamen dışında bırakılıyor. (Semra Somersan, Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2004. s. 58-59’dan kısaltılmıştır.)

6. Etkinlik (30 dk.)

Sınıfı tekrar gruplara ayırın. Aynı gruplarla çalışmaya devam edebilirsiniz; ama yeni gruplar oluşturmak, sınıf dinamiğini devam ettirmek açısından daha yararlı olacaktır. Öğrencilere, derse Türkiye’den tartışmalı bir konuyla devam edeceğinizi söyleyerek, Nisan 2012’de futbolcu Emre Belözoğlu ile Zokora arasında geçen ve ırkçılık tartışmalarını gündeme getiren olayı hatırlatın. Ek 5’teki kısa haberi okuyun. Bu olayla ilgili üç farklı köşe yazarının yazıları üzerinde çalışma yapacağınız bilgisini verin.

Ek 6’da verilen üç köşe yazısını dağıtın ve öğrencilerden, yazıları okuyarak aşağıdaki soruları yanıtlamalarını isteyin.

1. Bu yazılarda Türkiye toplumu ve ırkçılık hakkında ne tür genellemeler var?
2. Tanıl Bora sıradan ırkçılığı nasıl tanımlamış?
3. Yazılarda Türkiye’den ne tür ırkçı uygulama örnekleri verilmiş?

Gruplardan soruların cevaplarını aldıktan sonra bir sınıf tartışması yürütün.

Öğretmene Not 5: Öğrencilerden, bu tür ırkçı söylem haberlerinin medyada az yer aldığı, münferit olduğu yönünde tepkiler gelebilir. Siz bu noktada ırkçı ve ayrımcı söylemin aslında görsel ve yazılı medyada ne kadar sık kullanıldığını vurgulayabilirsiniz. Örnek olarak http://www.ihop.org.tr/dosya/diger/irkci_degilim_web.pdf adresindeki çalışmayı verebilirsiniz. Haber spikeri Duygu Canbaş ile programcı Müge Anlı’nın Van depremi ile ilgili aşağıda linkleri verilen videolarını da izletebilirsiniz. Böylece, Türkiye’de ırkçı söylemin aslında ne denli yaygın olduğunu fark ettirebilirsiniz.

Duygu Canbaş haber linki: <http://www.youtube.com/watch?v=PCjFpy6kKWs>

Müge Anlı haber linki: http://www.youtube.com/watch?v=NL6_J2Pe5zM

7. Etkinlik (20 dk.)

Öğrencilere Ek 7’deki, 1932 yılına ait Tarih Ders Kitabı’ndaki alıntıyı verin. Bu kitaptaki “ırk” başlığının altında yer alan bölümü okumalarını isteyin. Buradaki ırk tanımı ve sınıflandırma ile alakalı kısa bir tartışma yürütün.

1930’larda Dünya’da ve Türkiye’de yükselen milliyetçiliğe vurgu yaparak, Ek 8’de yer alan, aynı dönemden, Nihal Atsız’ın oğluna vasiyetini öğrencilere okutun. Burada iç ve dış düşman olarak gösterilenler ve Nihal Atsız’ın söylemi üzerine öğrencilerin görüşlerini alın.

8. Etkinlik (5 dk.)

Öğrencilere “Siz çocuğunuza ırkçı olmaması için ne tür öğütlerde bulunurdunuz? Neler söylediniz?” sorularını yönelterek fikirlerini bir iki cümleyle yazmalarını isteyin. Gönüllü öğrencilerden öğütlerini alarak dersi sonlandırın.

Öğretmene Not 6: Ek 9’daki, Tahar Ben Jelloun’un “Kızıma ırkçılığı anlatıyorum” kitabından alınan bölümü dağıtıp bir sonraki dersinizi bu materyal üzerine kurabilirsiniz.

Öğretmene Not 7: Konuyla ilgili arka plan bilgisi için Semra Somersan’ın www.secbir.org adresindeki ‘İrkların Olmadığı Bir Dünyada ırkçılık’ başlıklı metnine bakabilirsiniz.

Bu ders, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Birimi’nin, Global Dialogue, Açık Toplum Vakfı ve İstanbul Bilgi Üniversitesi desteğiyle yürüttüğü ‘Önyargılar, Kalıpyargılar ve Ayrımcılık: Sosyolojik ve Eğitimsel Perspektifler’ Projesi kapsamında geliştirilmiştir.

Bu dersin içeriğinin sorumluluğu tamamen yazarlara ait olup, Global Dialogue, Açık Toplum Vakfı ve İstanbul Bilgi Üniversitesi’nin görüşleri şeklinde yansıtılamaz.

Ek 1

Ek 2

Kimileri hâlâ "Kızulderililer de Türk" desin, Boğaziçi Üniversitesi'ndeki Türkiye Genom Araştırması ortaya koydu ki, aslında hepimiz Afrikalıyız.

Boğaziçi Üniversitesi Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü araştırmacılarının önderliğinde, Türkiyeli araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen genom dizileme ve biyoenformatik analizlerini içeren araştırmanın ilk aşaması dün kamuoyuna açıklandı.

17 farklı şehirden 17 kişinin genom dizilimlerinin incelendiği, 340 bin liralık bütçeyle gerçekleştirilen çalışmayı, araştırma ekibi Taraf'a anlattı.

Ekibin liderlerinden Dr. Cemalettin Bekpen araştırmanın temel amacının "Sağlıklı bireylerden Türkiye'de sıklıkla dağılım gösteren genetik DNA çeşitlilik haritasını çıkartmak" olduğunu söyledi. Araştırmada Türkiye coğrafyasında yaşayan insanların DNA diziliminde, başka coğrafyalarda yaşayanlara göre bazı farklılıklar tesbit ettiklerini belirten Bekpen ayrıca Türkiye'nin kendi içindeki DNA çeşitliliğinin Avrupa'dakinden daha fazla olduğunu ifade etti.

Türk deyip evlenmişiz

Bekpen, Türk 'ırk'ıyla ilgili olarak ise "Bundan söz etmek mümkün değil. Yok böyle bir şey" şeklinde konuştu. Araştırmanın sunumunda da "İnsanlar ve toplumlar arasındaki genetik farklılıkları en iyi açıklayan değişken ırk, dil, etnik köken, ten rengi değil, coğrafi konum" vurgusu yapılırken, Harvard Üniversitesi'nden Ömer Gökçümen coğrafi konumun neden etkili olduğuna dair şunları söyledi: "Fransız ırkından bahsedemediğimiz gibi Türk ırkından da bahsedemeyiz. Ama şunu söyleyebiliriz.

Belirli bir süredir, 100 yıldır, 200 yıldır insanlar kendini Türk bilmiş ve o yüzden Türklerle evlenmiş, birbiriyle evlenmiş olmalarından dolayı bir benzeşme var. Ve bu tamamen aynı coğrafyada yaşamakla ilgili."Gökçümen sözlerini "Keşke size 'yüzde 20 Avrupalı, yüzde 5 Afrikalıyız' diyebilsem. Ama bu mümkün değil. Bir kere hepimiz Afrikalıyız. Genetik çeşitliliğin yüzde 90'ı Afrika'da, tüm Avrasya halkaları ondan oluşmuş, biz onun minik bir koluyuz. Avrasya içinde de en fazla çeşitlilik Ortadoğu'da var. Çeşitlilik, Ortadoğu'dan, doğuya ve batıya doğru azalarak gidiyor. İsveç'e, İzlanda'ya giderseniz genetik çeşitlilik çok çok az" şeklinde sürdürdü.

Araştırmaya göre Türkiye'de tesbit edilen DNA diziliminde bazı harflerin frekansları başka coğrafyalara göre daha sık. Bu, Türkiyelilerin genetik olarak farklılıklarını ortaya koyuyor. Öte yandan, bir geçiş noktası olan Türkiye'de hem farklı grupların birbirine karışmış olması hem de insanların yaşadığı eski bir coğrafya olması nedeniyle DNA dizilimi çeşitliliği Avrupa'ya göre daha fazla. Ancak farklı DNA dizilimleri ülke sathında yayılmış durumda. Ekipten Pınar Kavak ise "Ülke içinde doğu illeriyle batı illeri arasında genetik kümelenme yok" diyor. Verilen bilgilere göre, İstanbul'un genetik dizilimi Ankara'dan ne kadar farklıysa, Diyarbakır'dan da o kadar farklı" şeklinde konuşuyor.

Taraf, 21 Ocak 2012

Ek 3

IRKÇILIK

DNA verileri birbirimizin % 99.9 oranında aynı olduğumuzu ispatlıyor.

Şempanzeler arasındaki genetik farklılık insanlar arasındakinden farklılıktan 3 kat daha fazladır.

Goriller arasındaki genetik farklılık insanlar arasındakinden 2 kat, orangutanlar arasında görülen farklılık ise insanlardan 3 kat daha fazladır.

Afrika'da yaşayan ırklar arasındaki genetik farklılık Afrika dışında yaşayan bütün insanlar arasındaki genetik farklılıktan daha fazladır.

Eskimo ve Orta Asya'lıların üst göz kapakları kardan ve kumdan yansıyan güneş ışınlarından korunma amaçlı adaptasyona uğrayarak sarkıklaşmıştır.

Kutuplara yakın bölgelerde yaşayan ırkların deri renkleri vücutlarının ihtiyacı olan D vitamini sentezini kolaylaştırmak için beyazlaşmıştır.

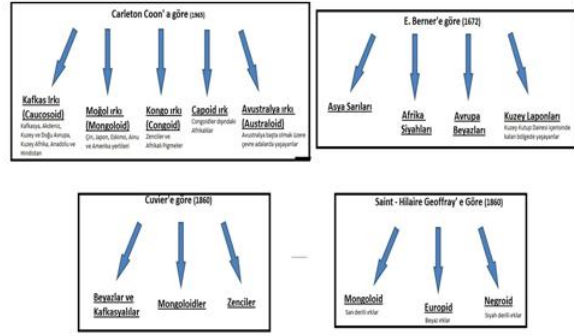
Ekvator'a yaklaştıkça artan güneş radyasyonunun yol açacağı cilt kanserinden korunma amaçlı insanların deri renkleri adaptasyona uğrayarak koyulaşmıştır.

Ekvator bölgesinde yaşayan ırkların belirgin özelliği olarak ortaya çıkan ince ve uzun anatomik yapı, yaşadıkları coğrafyadaki gür bitki örtüsü içerisinde hareketlerini kolaylaştırma amaçlı adaptasyona uğramıştır.

Amerika Kızılderililerinin Bering Boğazı bağlantısı yoluyla 40.000 yıl kadar önce başladığı tahmin edilen göçlerde Amerika'ya gelen Orta Asya ırklarının torunları olduğu anlaşılmıştır.

Ek 4

- Coğrafi Keşifler(15.16.yy)
- Deri rengi
- Geri ilkel siyahlar&Uygar gelişmiş beyazlar.
- Siyah-beyaz-sarı
- 20.yy. Başları 32 ırk

<http://neferkaminanu.wordpress.com/page/4/>

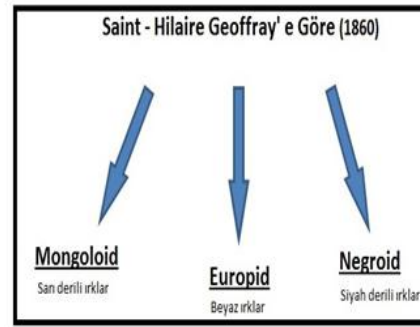
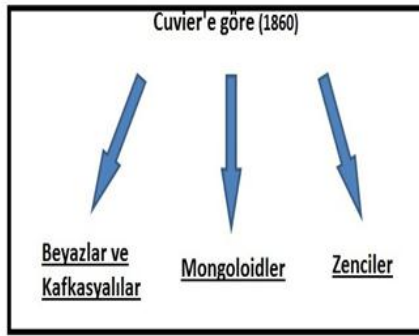
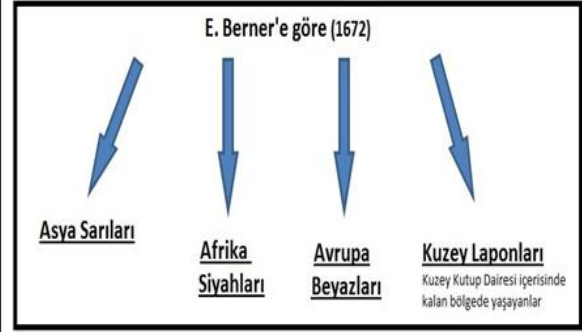
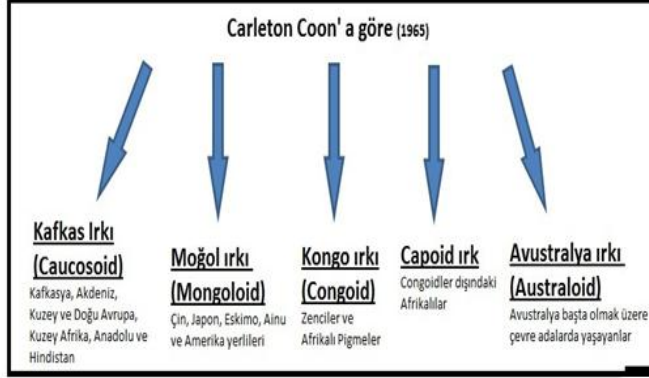
Klasik Irkçılık Tanımı

Kendi ırkının diğer ırklardan üstün olduğu inancı ve buna eşlik eden davranış kalıpları.

J. Reynolds

- Irk kavramının bilimsel olarak terk edilmesi ırkçılığın sona erdiği anlamına gelmez. Dolayısıyla artık ırksız ırkçılıklardan söz edildiğini söylemek mümkündür.” Semra Somersan

- “Böylesi bir anlayış bugünkü ırkçılıkları açıklamaya yeterli değil. Çünkü çağdaş ırkçılıklar biyolojik üstünlükten ziyade kültürel bir hiyerarşiyi temel alıyor. Gruplar arası eşitsizliklerin nedeni olarak da aşağılık ve alttaki grupların çalışma ahlakı, kendine güven, kendi kendine disiplin ve bireysel başarı gibi temel değerleri öne sürerek düşüncelerini meşrulaştırıyorlar.” (Semra Somersan – Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk – İstanbul Bilgi Üniv. Yay.)

Ek 5

'İrkçılık' vakası

Fenerbahçe-Trabzonspor maçı sonrası "gecenin bombasını" Zokora ortaya attı. Fildişi Sahilili oyuncu, "Emre bana saha içinde 'Pis zenci' diyerek ırkçı saldırıda bulundu. Bu, utanç verici" dedi

Şükrü Saracoğlu'ndaki 90 dakika sonrası 'ırkçılık depremi' yaşandı. İlk kez bir Fenerbahçe maçında forma giyen Trabzonsporlu Didier Zokora, Lig TV'nin canlı yayınında, Emre Belözoğlu'nun kendisine ırkçı saldırıda bulunduğunu iddia etti.

Zokora, "Kaybettiğimiz için hayal kırıklığına uğradık. Ama beni daha büyük hayal kırıklığına uğratan Emre oldu. Bana maç içinde 'Pis zenci' diyerek ırkçı saldırıda bulundu. Bu utanç verici bir şey. Yobo ile, Sow ile, Afrikalı oyuncularla aynı takımda oynayan bir oyuncunun bu hakareti kabul edilir bir şey değil. Tenimizin rengi beyaz olabilir, siyah olabilir. Rakibinize onun ten rengi üzerinden hakaret etmeniz ayıp ve utanç verici. İlk defa böyle bir şey başıma geliyor. Çok üzücüydü" ifadelerini kullandı.

Trabzon UEFA'ya Gidecek

Öte yandan Trabzonspor Yönetimi, olayı UEFA'ya taşıma kararı aldı. Maç ve röportajların görüntüleri, dosya halinde UEFA'ya gönderilerek Emre için şikayette bulunulacak.

Emre Kabul Etti: Aptalca Bir Kelimeydi

Zokora'nın iddiaları sonrası Lig TV'ye bağlanan Emre Belözoğlu, olayı şöyle anlattı: Maçın içinde tansiyon yükseldiğinde birbirimize bazı sözler söyledik. O da bana çok kötü sözler söyledi, ana avrat küfretti. O kelimeyi söylemiş olabilirim. Tam olarak hatırlamıyorum. Aptalca bir kelimeydi. Onun söyledikleri de aptalcaydı. Ancak biz bu olaydan sonra saha içinde Zokora ile konuştuk. Ben ondan özür diledim, sarıldık. Maç bittikten sonra da konuşup sarıldık. Ama buna rağmen maçtan sonra çıkıp televizyonda bunları söylüyorsa ben sadece art niyet ararım. Ben bütün herkesten özür diliyorum. Maçı kazanmışız, kimseye tekme atmamışım, bir şey yok ama yine anlamsız bir şekilde Emre gündeme geliyor. Evime giderken arayıp haber verdiler. Ben de Burak Yılmaz'ı aradım, telefonu Zokora'ya vermesi için. Ancak burnu kırıldığı için hastanedeydi. Şenol Hoca'nın telefonunu istedim. Ben vicdanen çok rahatım.

HT Spor, 16 Nisan 2012

Ek 6-A

Aynaya bak Emre!

Sevgili Emre Belözoğlu “Kalbimde ırkçılık adına bir duygu varsa Allah bu kalbi söküp çıkarsın yerinden” dedin ya...

“Samimi” olduğuna sonuna kadar inanıyoruz ama... İşte tam da “bu gerekçe ile” iki misli kızıyoruz sana!..

Deliriyoruz.

Adımız gibi biliyoruz:

İrkçi değilsin. Olamazsın!

Çünkü, atalarından, ülkenden, tarihinden öyle bir şey öğrenmedin.

İrkçilik, vakti zamanında Dünya’yı sömürenlerin artık “demode” olmuş yöntemi...

Bir kişi, kendinden farklı olanın “insanlığına” inanmayacak ki, onu köle edecekti eskiden.

Malını mülkünü medeniyetini yağmalayacaktı. Uşak gibi kullanacaktı.

“Eşya” yerine koyacaktı “farklı” olanı ki, işe yaramadığında veya yer açılın diye yok edecekti.

Bitti mi?.. Hayır, o “parsalar” toplandı, şimdi yeni sömürü yöntemleri var.

Sadece zamanı geldi, Dünya ırkçılık yükünü kaldıramadı.

Bırakın ırkçılığı “kelimeleri” bile yasakladılar bu yüzden. Çünkü onların genlerinde var ve hortlamasından korkuyorlar. Kim bilir, belki de utanıyorlar.

Var mı bizim soyumuzda sopumuzda böyle?

Hayır.

Ama sayende -ve futbolun sınır tanımayan popülaritesi ile- neredeyse ırkçılık odaklarından biri olacağız.

Baksana; İspanya’da, İngiltere’de manşetsin... Azteklerin, mayaların, Hintlilerin, Afrikalıların zalimlerine, senden başlayarak bizi/hepimizi günah keçisi yapma fırsatı verdin.

Bir değil, iki değil.

Asıl “aptalca” olan o cümlelerden çok senin ısrarın!

Hem ırkçı değil, hem de aynı tuzağa defalarca kayıyorsan; kusura bakma ama sadece “davranışın” adı olmaz “aptal”; bunu yapana da “aptal” denir.

O yüzden sağa sola sataşma...

Artık sana arka çıkamayacağız; çıkarsak seni değil “ırkçılığı” savunur duruma düşeceğiz.

Son saçmalık doğruysa, sessizce çekil gündemden...

Değilse, git mahkemeye, aklan. Hem kendini hem bizi kurtar bu haksız suçlamalardan sevgili Emre.

Doğruyu söylüyoruz diye bize bilenme...

Birine kızmak istiyorsan, bizi bırak aynaya bak.

Ercan Güven, Milliyet, 18 Nisan 2012

Ek 6-B

‘Emre olayı’ taraftarın nefretine ayna tuttu

Emre Belözoğlu’nun Zokora’ya “pis zenci” (fuckin nigger) diye küfür etmesinin nefret söylemine girdiğini ve ırkçılık olduğunu yazdım.

Vay! Yazmaz olaydım!.. Hakaret dolu mail ve tweet saldırısına uğradım. Ne fahişeliğim kaldı, ne “zenci severliğim”, ne “reklam sevdam”, ne Fenerbahçe düşmanlığım, ne de “fotoğrafımdan hareketle” Trabzonlu olduğum iması...

Şaşırmadım. Çünkü eleştirdiğim, dikkat çektiğim tam da buydu:

Futbolda taraftarından oyuncusuna, medyasından yöneticisine artık kanıksanmış, yaygınlaşmış olan nefret söylemi. Ne yazık ki nefret söylemi, futbolla sınırlı değil. Hayatın her alanında karşımıza çıkıyor.

Bu noktada bazı konuları açıklamakta fayda var:

1. Hiçbir takımın taraftarı değilim. Futbolu sevmediğimden değil. Nefret söylemi ve uçuşan küfürler yüzünden soğudum! O kadar alakasızım ki Belözoğlu’nun hangi takımda oynadığını bile küfür tartışmasıyla öğrendim. Yani, sayın FB taraftarları: Belözoğlu ister Manchester’da oynasın, ister Beşiktaş’ta, tepkim farklı olmazdı.
2. Tepkilerin çoğu, Belözoğlu’nu haklı çıkarmak için “öyle demedi böyle dedi” veya “Zokora da bunu yaptı” şeklinde... Kusura bakmayın ama bunlar bahane üretmekten başka bir şey değil. Tartıştığımız şey, ırkçı söylem. Emre’nin ırkçı olması gerekmiyor. Kullanılan dil, yanlış. Doğru dürüst bir özür bile dilenemiyor.

Anne temalı küfürler

3. Aynı şekilde, “maç gerginliğini” öne sürerek her türlü küfürü, hakareti mübah görme anlayışına katılmıyorum, katılmayacağım da! Pek çok okur, “anne” temalı küfürleri hatırlattı. Tanrı aşkına, bu rezil küfürleri tasvip etmek mümkün mü? Keşke hepsine ceza verilse biz de kulaklarımızı tıkayarak spor karşılaşması izlemek zorunda kalmasak!
4. Nefret söylemi nedir? Bilmeyenler için tekrar edelim: Nefret söylemi, bir kişi veya grubu, sırf ırkı, cinsiyeti, yaşı, ulusu, dini ya da cinsel yönelimi nedeniyle aşağılamaktır.

Korkunç pankart

5. “Emre olayı” sayesinde şimdiye kadar bilmediğim nefret söylemlerine de vakıf oldum: Trabzon’da, 1 Nisan 2012’de “Papazın çayırından Kanuni’nin memleketine hoş geldiniz” pankartı açılmış. Hatta “Ayağa kalkmayan Ermeni olsun” diye bağırılmış...

Nefret söyleminden nefret suçuna yelken açan bu korkunç örnekleri, başta Trabzonspor olmak üzere, tüm futbolseverleri kınamaya ve cezalandırmaya çağırıyorum! Emre’yi savunan Fenerbahçeliler bu konudaki fikirlerini de açıklasın. Bakalım dertleri “takım”ları mı yoksa “nefret söylemi” mi?

İlginçtir, “Bizim memleketimizde ırkçılık yoktur” diyen çok... Peki Festus Okey neden öldürüldü? Neden Alevilerin evleri hâlâ “işaretleniyor”?

Neden “Hepiniz Ermenisiniz, hepiniz piçsiniz” pankartları açıldığında cezalandırılmıyor, tersine, en üst düzeyden takdir görüyor? Neden “şehrimizi transseksüellerden temizleyelim” diyenlere ses çıkarılmıyor?

Neden “yanlışlıkla” bombalananlar Kürt olunca kaçakçılıklarıyla gündeme geliyor? Neden kadın cinayetinde aile Kürt olunca bu özellikle belirtiliyor?

Önce bu sorulara cevap verin... Sonra müdafaaya geçin!

Mehveş Evin, Milliyet, 18 Nisan 2012

Ek 6-C

İrkçilik yok ama sahaya yansımış

'Şike olabilir ama sahaya yansımamış'. Şike skandalını bu formülle idare ediyorlar. Ya Emre Belözoğlu'nun Zokora'ya hakaretiyle yeniden gündeme gelen sıradan ırkçılık?

Yıllar önce, 1999 yılı başlarıydı, Trabzonspor Başkanı Mehmet Ali Yılmaz, İngiliz futbolcu Campbell'i 'yamyam' diye anması üzerine gelen tepkilere şaşırmişti. Yanlış anlaşıldığını, 'Arap demek istediğini' söylemişti. Emre Belözoğlu da, olay günkü ilk açıklamasında 'Negro' (zenci) dediğini ikrar ederken, o lafın maçın siniri içinde bir an ağzından çıktığı mealinde konuşuyordu.

Sıradan ırkçılık tehlikesi

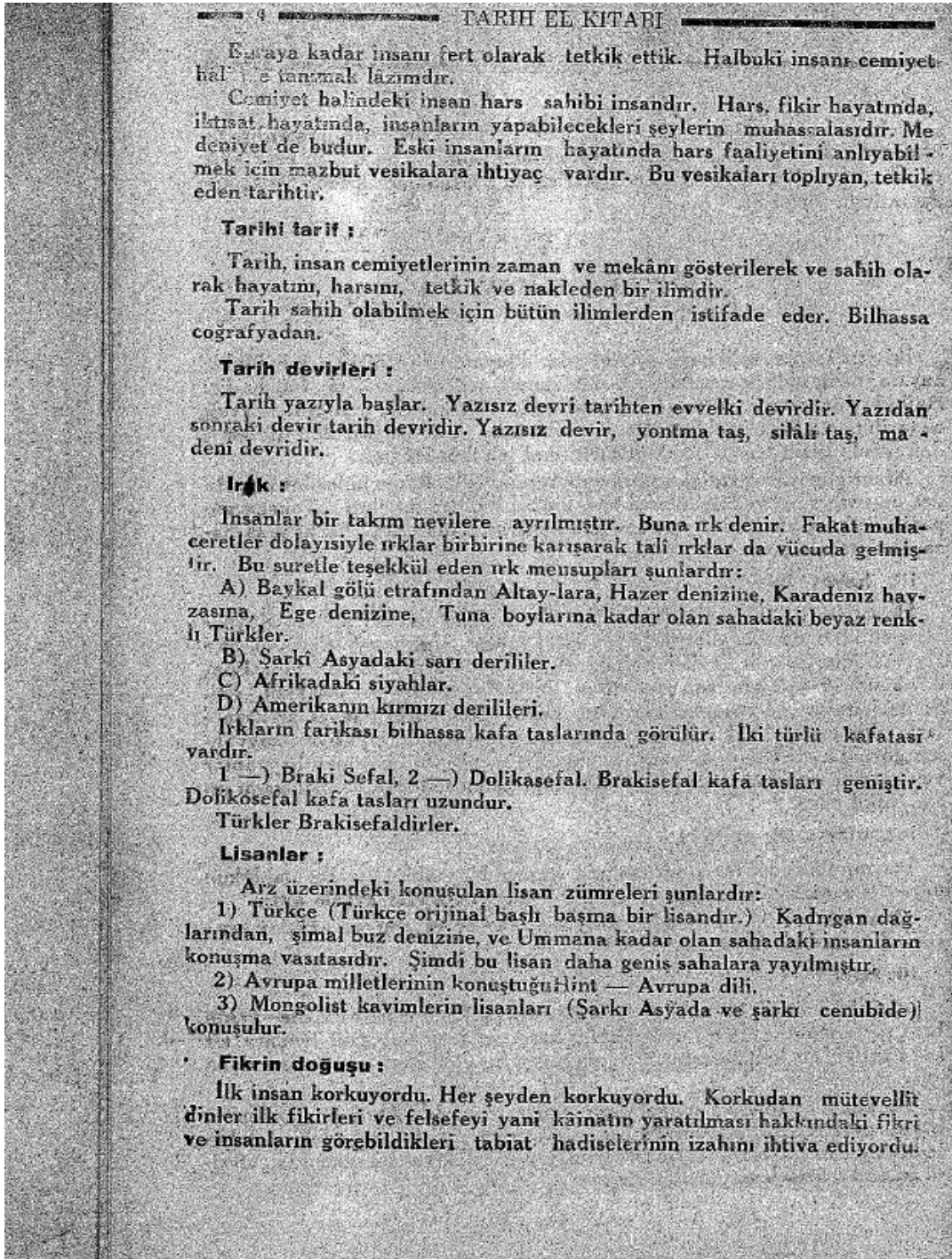
Zaten sıradan ırkçılık böyle bir şeydir. Üzerine düşünmeden, özel bir şey kastetmeden, kendiliğinden, öylesine, doğallıkla yapar, söylersiniz. Didier, Zokora ya da ne bileyim, herif, ayıcı filan değil de 'zenci'... Ağzınıza pat diye geliveren laf, odur. Kendiliğinden, öylesine. 'Hiç öyle düşünmedim' dersiniz, zaten mesele de odur: hiç düşünmeden söylüyorsunuzdur. İrkçi kalıpların sıradanlaşmış, doğallaşmış olmasının zilleti ve kuvveti buradadır. Emre Belözoğlu "Eğer ki içimde ırkçılık adına bir şey besliyorsam, Allah bu kalbimi çıkarsın" demiş. Emre'nin İngiltere'deyken bir maç içindeki kavgada 'Negro' dediği (Negro'nun Türkçede 'o anlama gelmediğini' söylemiş ve ceza almamıştı) takım arkadaşı Yobo da Emre'nin ırkçı biri olduğunu düşünmediğini açıklamış. Bunca vukuatını bir kenara bırakalım (İsviçre maçı yeter), Emre'nin kalbi yerinde kalsın, mesele onu ırkçılıkla yaftalamak değil. İrkçilik 'şuuruyla' davranmayan birisi de ırkçı söz ve fiillere meyledebilir. Büyük bir kolaylıkla yapabilir bunu. Çünkü işte o sözler doğallaşmış, sıradanlaşmıştır. Sıradan ırkçılık ve onun kuvveti tam da buradadır. Mesele, ırkçı sözü ve fiili tespit etmek, buna duyarlı olmaktır.

'Münferit'lerimiz ne çok!

Mehmet Ali Yılmaz, 1999'da demişti ki: "Biz yamyam gibi tabirini kullanırsınız ama Türkiye'de ırkçılık olmadığı için aklımıza yanlış anlaşılacağı gelmez." Emre Belözoğlu da şimdi güvenle diyor ki: "İrkçilik bizim kültürümüzde yeri olmayan bir olgudur." Müslüman, Türklerin zinhar ırkçı olmadığına, fitraten olamayacağına dair sarsılmaz bir inanç var bu memlekette. Gerçi mesela Galatasaray Kulübü yöneticisi Bülent Tulun neler dediği bir ara? "Afrika'da kabileler halinde yaşayan bu kültürsüz ve politikasız futbolcu topluluğu yakında Türkiye'yi de terk edecek" dediği, "Dünyanın kuzey yarımküresi daima daha uygar ve daha uzlaşmacıdır" dediği (Star, 6.8.1999). Ebedi Türk bahanesiyle idare edip 'münferit' mi sayalım bunu? Ama münferitler öyle çok ki... Esas sorun, kanunda ve futbol disiplin yönetmeliğinde de yazan 'ırk, dil, din, etnik köken ayrımcılığı' maddesindeki hükümlerin bir türlü kendi gerçekliğimize 'yakıştırılmaması'. 'Yabancı' takımlara dönük etnik kimliğe dayalı hakaretler, Yahudi takımlarına anti-Semitizm, tribün korolarının Diyarbakırspor'a yirmi yıldır uyguladığı korkunç ayrımcılık, hiçbir zaman ırkçılıktan, ayrımcılıktan sayılmıyor. 'Türkçü' ayrımcılık, ayrımcılık sayılmıyor. "Bunlar başka", gözüyle bakılıyor hep. İki sezon önceki Bursaspor-Diyarbakırspor maçında olanlar hakkında açık seçik ırkçılık-ayrımcılıkla ilgili bir ceza verilmemiş olmasını hatırlatmaktan ve hatırlamaktan yorulmamalıyız.

Tanıl Bora, Radikal Spor, 18 Nisan 2012

Ek 7

Ek 8

Nihal Atsız'ın, Oğlu Yağmur'a Bıraktığı Vasiyeti

Yağmur Oğlum!

Bugün tam bir buçuk yaşındasın. Vasiyetnameyi bitirdim, kapatıyorum. Sana bir resmimi yadigâr olarak bırakıyorum. Öğütlerimi tut, iyi bir Türk ol.

Komünizm bize düşman bir meslektir. Bunu iyi belle. Yahudiler bütün milletlerin gizli düşmanıdır.

Ruslar, Çinliler, Acemler, Yunanlılar tarihi düşmanlarımızdır. Bulgarlar, Almanlar, İtalyanlar, İngilizler, Fransızlar, Araplar, Sırlar, Hırvatlar, İspanyollar, Portekizliler, Romenler yeni düşmanlarımızdır. Japonlar, Afganlılar ve Amerikalılar yarınki düşmanlarımızdır.

Ermeniler, Kürtler, Çerkezler, Abazalar, Boşnaklar, Arnavutlar, Pomaklar, Lazlar, Lezgiler, Gürcüler, Çeçenler içerideki düşmanlarımızdır.

Bu kadar düşmanla çarpışmak için iyi hazırlanmalı.

Tanrı Yardımcın olsun!

Kaynak: http://tr.wikiquote.org/wiki/Nihal_Ats%C4%B1z

Ek 9

Kızıma Irkçılığı Anlatıyorum

“İrkçilikle savaş, günlük bir refleks olmalıdır. Uyanıklığımız asla eksilmemeli. Vereceğimiz örneklerden başlayarak, kullanacağımız her sözcüğe dikkat etmeliyiz. Sözcükler tehlikelidir; bazıları yaralamak, aşağılamak için kullanılır, güvensizliğe hatta nefrete yol açar. Bazıları ise daha derinlere kök salar, hiyerarşi ve ayrımcılığı besler. Ötekiler ise güzellik ve mutluluk getirir. Atasözleri ve deyimlerdeki genellemelerle ve bunun sonucu olan ırkçılıkla her biçimde mücadele edilmeli, bunlar teşhir edilmelidir. Söz dağarcığını zararlı ve yanlış fikirlerin taşıyıcılığını yapan terimlerden arındırmalısın. İrkçılığa karşı mücadele dil ile başlar. Bu savaşta istekli, ısrarlı ve hayalgücü sahibi olmak gerekir. İrkçi bir söylem veya davranış karşısında kızmak yetmez. İrkçi özellik taşıyan bir davranışın geçip gitmesine izin vermemek, harekete geçmek gerekir. Asla ‘o kadar önemli değil’ deme. Yapmasına ve söylemesine izin verirsen, gelişmesine ve ondan kaçınabilecek insanların da bu salgının içinde solup gitmesine izin vermiş olursun. Tepkisiz, hareketsiz kalırsan, ırkçılık doğallaşacak ve küstahlaşacaktır. Yasaların var olduğunu unutma. Yasalar, ırkçı nefretin körüklenmesini cezalandırıyor. İrkçiliğin her türüsüne karşı mücadele eden kuruluş ve hareketlerin var olduğunu bilmelisin. Ve onlar harika bir iş başarıyorlar.

Sınıfa girdiğinde, etrafına şöyle bir bak; bütün öğrencilerin birbirinden farklı olduğunu göreceksin. Ve bu çeşitliliğin güzel bir şey olduğunu da. Bu, insanlık için bir şans. Bu öğrencilerin hepsi farklı ufuklardan gelmiş, hepsinde sana verecekleri, sende olmayan bir şeyler var. Sende de onlara verebileceğin, henüz tanımadıkları bir şeylerin olduğu gibi. Karışmak, karşılıklı olarak zenginleşmektir.

Şunu bilmelisin ki, her insanın yüzü bir mucizedir. Çünkü o eşsizdir. Birbirinin tıpatıp aynı iki yüz asla göremeyeceksin. Güzellik ya da çirkinliğin ne önemi var. Bunlar görece şeyler. Her yüz hayatın sembolüdür. Her hayat saygıyı hak eder. Hiç kimsenin bu saygıyı bir başkasından esirgemeye hakkı yoktur. Herkesin kendi onurunu koruma hakkı vardır. Bir insana saygı göstererek, onun aracılığıyla hayata da saygı göstermiş olursun. Güzel, harika, farklı ve sürpriz dolu her şeyi içinde barındıran hayata. Başkalarına onlara yakışır biçimde davranırsan, kendine duyduğun saygının da tanığı olursun.”

Tahar Ben Jelloun, Kızıma Irkçılığı Anlatıyorum, Kontiki Eğitim Hizmetleri Ltd., İstanbul, 1998, s.59-61.